

О.О. Кривець

*Лабораторія
«Регіональних проблем економіки і
політики»,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
like_mila@ukr.net*

ЗАРУБІЖНІ КОНЦЕПЦІЇ ЗАЛУЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРИРОДНО-ТЕХНОГЕННОЮ БЕЗПЕКОЮ

У світі для пом'якшення подолання наслідків стихійних лих і ефективного реагування на загрози та ризики створено мульти-агентства і мульти-галузеве співробітництво. В країнах Європи та Азії були створені національні органи з реагування на катастрофи, які сприяють децентралізації управління ризиками на обласних, районних та сільських рівнях. Місцеве самоврядування є основним постачальником послуг для місцевого населення воно є однією з ключових зацікавлених сторін в галузі зменшення небезпеки стихійних лих і катастроф. Для того, щоб бути підготовленим до можливих природно-техногенних небезпек на локальному рівні, місцеве самоврядування має виконувати важливі функції розвитку території (планування землекористування, планування міського розвитку, громадських робіт, безпеку конструкції та ліцензування, соціальні послуги та реагування на потреби бідних, реалізації та зміцнення процесу децентралізації), що дає змогу зменшити ризики виникнення небезпек. Зарубіжні науковці вважають, що місцеве самоврядування - це міські та сільські громади різних рівнів, які включають в себе регіональний, провінційний, метрополітенський рівні та міста, муніципалітети, селищні та сільські ради (Інчхон декларація, 2009).[2]

Департамент з зниження ризиків Організації об'єднаних націй ще у 2005 році прийняв Хіозьку рамкову угоду (22 січня 2005 року, м. Хіого) терміном на 10 років. Дія угоди закінчилась в 2015 році і 3 липня 2015 року була

прийнята нова Сендайська рамкова угода (3 липня 2015 рік, м. Сендай Японія). Сендайська рамкова угода розроблена на 15 років. Вона враховує інтереси зацікавлених сторін, а саме урядів та громад різних країн, громадських, неурядових організацій, що працюють на досягнення безпеки населення в разі виникнення загроз та катастроф, її цілі та принципи є продовженням закладених цілей та принципів в Хіозькій рамковій угоді. В Сендайській рамковій угоді виділяють 4 пріоритетні напрямки: Пріоритетний напрямок №1: «Розуміння Ризику лих», Пріоритетний напрямок №2: «Удосконалення організаційно-правових норм управління ризиками лих. Пріоритетний напрямок №3: Інвестиції в заходи щодо зниження ризику можливих лих в цілях зміцнення потенціалу протидії. Пріоритетний напрямок №4: Підвищення готовності до катастроф, щоб забезпечити ефективне реагування та впровадження принципу «Зробити краще, ніж було». В усіх напрямках наголошується на основному засобі досягнення зменшення ризиків і небезпек – поінформованості та обізнаності місцевих громад з достовірними даними про всі можливі небезпеки та можливі наслідки катастроф з допомогою найрізноманітніших інструментів. Зокрема в першому напрямі «Розуміння ризику лих» задекларовано всі можливі шляхи забезпечення громадян інформацією про потенційно небезпечні об'єкти та можливі природно-техногенні катастрофи. Основними можливостями досягнення поінформованості населення є: 1) доступ громадськості до ГІС, що надають інформацію про розташування потенційно небезпечних об'єктів, можливе поширення наслідків природних та техногенних катастроф; 2) періодична оцінка ризиків небезпек, катастроф, вразливості, потенціалу, характеристика загроз і їх можливий подальший вплив по території в певному соціальному і просторовому масштабі на екосистеми з урахуванням регіональних особливостей в різних країнах, що проводиться різними державними дослідницькими установами та неурядовими організаціями; 3) постійний збір та поновлення не конфіденційної інформації та подання її в вільний доступ для громадян; 4) систематична оцінка втрат всіх видів від можливих

природно-техногенних катастроф та тих, що вже трапились; 5) підвищення рівня обізнаності урядових посадових осіб усіх рангів, громадських організацій, мешканців та волонтерів за допомогою заходів з обміну досвідом, практичними навчальними програмами і передовими методами та технологіями навчання з питань зниження ризику небезпек, у тому числі з використанням існуючих механізмів підготовки та просвіти та практики колегіального навчання [1].

Розвиток системи протидії природно-техногенної небезпеки є функцією місцевої влади, і в значній мірі залежить від її потенціалу. Важливою структурною одиницею в цій системі є потужний розвиток місцевого самоврядування. Бо саме залучення місцевої громади до реалізації ініціативи зменшення можливих ризиків та небезпек і є самим дієвим в процесі забезпечення сталого розвитку території та національної безпеки. Варто визначити проблеми з якими стикаються громади в реалізації ініціатив щодо зниження ризику природно-техногенних небезпек.

Література:

1. Sendai framework for disaster risk reduction 2015–2030. In: UN world conference on disaster risk reduction, 2015 March 14–18, Sendai, Japan. Geneva: United Nations Office for Disaster Risk Reduction; 2015. Available from:http://www.wcdrr.org/uploads/Sendai_Framework_for_Disaster_Risk_Reduction_2015-2030.pdf [cited 2015 May 11].

2. Mrittika Basu, Nitin Srivastava, Farah Mulyasari, and Rajib Shaw Making Cities and Local Governments Ready for Disasters: A Critical Overview of a Recent Approaches Mrittika Basu, Nitin Srivastava, Farah Mulyasari, and Rajib Shaw Risk, Hazards & Crisis in Public Policy, Vol. 4, No. 4, 2013 PP250-273.